

PATIËNTEN INFORMATIE

Diabetes en dialyse

Wat u moet weten

**MAASSTAD
ZIEKENHUIS**

een santeon ziekenhuis

Inhoud

Waarom deze folder?	4
Diabeteszorg op de afdeling Dialyse	4
Wat kunt u van ons verwachten?	4
Voorlichting hemodialyse	4
Bloedglucosecontrole	5
Oogcontrole	6
Voetcontrole	6
Zelfmanagement	6
Wat verwachten wij van u?	6
Zelfcontrole	6
Waarom is dit zo belangrijk?	7
Wat moet u doen met de uitkomsten van de controles?	7
De invloed van dialyse op uw dagelijks leven	7
Veranderingen in uw dagritme	7
Dieet	8
Vochtbeperking	8
Waar u verder op moet letten	8
Bereikbaarheid afdeling Dialyse	9
E-consult via Mijn Maasstad Ziekenhuis	9
Bronnen	9

Waarom deze folder?

Deze folder is bedoeld om u te informeren over de extra zorg die de afdeling Dialyse van het Maasstad Ziekenhuis geeft aan dialysepatiënten met diabetes mellitus (suikerziekte).

Diabeteszorg op de afdeling Dialyse

Het doel van de diabeteszorg op de afdeling Dialyse is het geven van een zo optimaal mogelijke zorg, zodat complicaties op korte of lange termijn beperkt of voorkomen kunnen worden. Belangrijk bij diabetes is dat er een goed evenwicht moet zijn tussen de hoeveelheid insuline of tabletten, de hoeveelheid ingenomen koolhydraten en lichaamsbeweging. Dialysepatiënten met diabetes hebben een grotere kans op het krijgen van hart en vaatziekten. Daarom is het belangrijk de diabetes zo goed mogelijk onder controle te houden. Dit gebeurt in samenwerking met het diabetesteam van het ziekenhuis.

Wat kunt u van ons verwachten?

Voorlichting hemodialyse

- Patiënten met diabetes die dialyseren hebben een verhoogd risico op het krijgen van een hypoglykemie, doordat tijdens hemodialyse glucose uit het bloed wordt verwijderd. Om dit te voorkomen bevat dialysevloeistof een kleine hoeveelheid glucose.
- Op dialysedagen bent u mogelijk actiever of juist minder actief dan op niet-dialysedagen, de koolhydraatname moet daar soms op aangepast worden. Bij vragen en/of problemen over uw dieet kunt u via ons een beroep doen op de diëtiste.

Voorlichting peritoneale dialyse

- Patiënten met Diabetes Mellitus die dialyseren via buikspoeling krijgen te maken met glucose vloeistoffen. Hierdoor kunnen, zeker in het begin van de behandeling, de bloedsuikers sterk wisselen.

- Onder begeleiding van de dialyse- en diabetesverpleegkundige wordt u op een passend insuline schema gezet
- De dietiste ondersteunt u extra voor wat betreft het calorieën gebruik.
- Het kan noodzakelijk zijn om een andere bloedsuikermeter aan te vragen, in overleg met de diabetesverpleegkundige.

Voor zowel de hemodialyse als de peritoneale dialyse geldt het volgende:

- Eenmaal per drie maanden wordt het HbA1C (het gemiddelde van de bloedsuikerspiegel gemeten, over een langere periode) afgenomen en de uitslagen worden beoordeeld door de nefroloog en besproken met u.
- Regelmatig wordt u gevraagd een glucose-dagcurve te maken en de uitslag daarvan mee te nemen. De uitslagen worden besproken met de diabetesverpleegkundige en indien nodig wordt er actie ondernomen (bijvoorbeeld aanpassing van uw medicatie).
- Als u net start met dialyse kan het nodig zijn om vaker een dagcurve te maken.

Bloedglucosecontrole

- Belangrijk bij diabetes is dat er een goed evenwicht moet zijn tussen de hoeveelheid insuline, de hoeveelheid ingenomen koolhydraten en lichaamsbeweging.
- Dialysepatiënten met diabetes hebben een grotere kans op het krijgen van hart en vaatziekten. Daarom is het belangrijk de diabetes zo goed mogelijk onder controle te houden.
- Een goed geregelde bloedglucosewaarde ligt tussen de 4 en de 10.
- De bloedglucosewaarde kan op verschillende tijdstippen per dag en onder verschillende omstandigheden worden gemeten. Dit noemen we een dagcurve.

Oogcontrole

Door diabetes kunnen de kleine bloedvatjes in het netvlies beschadigen of vernauwen. Dit kan zonder behandeling tot slechtiendheid of blindheid leiden. Regelmatig (eenmaal per anderhalf jaar) controle door de oogarts is daarom belangrijk. Zo nodig maken we in overleg met u een afspraak bij de oogarts.

Voetcontrole

Het zenuwstelsel kan beschadigd worden door de hoge bloedsuikers die kunnen voorkomen bij diabetespatiënten. Een verminderd gevoel in de benen kan hier een van de gevolgen van zijn, waardoor er ongemerkt blaren en/of wonden kunnen ontstaan die moeilijk genezen. Eenmaal per maand worden uw voeten gecontroleerd door de dialyseverpleegkundige. Er wordt gekeken naar wondjes, drukplekken, eelt, likdoorns, kalknagels, temperatuurverschil en naar de stand van de voeten. Er wordt ook advies gegeven over welke maatregelen u zelf kunt nemen om voetproblemen te voorkomen. Tussentijds raden wij u aan elk wondje te bespreken met de dialyseverpleegkundige.

Zelfmanagement

Onder zelfmanagement verstaan we het kunnen omgaan met de symptomen, behandeling, lichamelijke en sociale gevolgen en leefstijlaanpassingen die ontstaan door een chronische aandoening. Met andere woorden: u heeft inzicht in en neemt verantwoordelijkheid voor uw eigen leven, ziekte en behandeling.

Wat verwachten wij van u?

Zelfcontrole

Zelfcontrole is het door uzelf bepalen van de bloedglucosewaarde met behulp van uw bloedglucosemeter.

Waarom is dit zo belangrijk?

Er is een verband tussen de bloedglucosewaarden en het gebruik van de maaltijden, lichaamsbeweging, medicijnen, dialyse en stress.

Door het bijhouden van een dagcurve krijgt u inzicht in het effect van uw medicijnen en de bloedglucosewaarden. Door zelfcontrole levert u een belangrijke bijdrage aan uw behandeling.

Wat moet u doen met de uitkomsten van de controles?

- Noteren in het diabetesdagboekje, eventueel voorzien van informatie zoals: 'ziek geweest, meer beweging/activiteit gehad, hard gewerkt', etc. De oorzaken van eventuele schommelingen zijn dan beter op te sporen. Noteer ook de hoeveelheid insuline die u heeft toegediend.
- Als er grote schommelingen zijn moet u dit doorgeven aan de dialyseverpleegkundige.
- Bij het starten van de dialyse kan het nodig zijn vaker een dagcurve te maken, bijvoorbeeld op een dialysedag en op een niet-dialysedag.

De invloed van dialyse op uw dagelijks leven

De dialyse kan invloed hebben op uw bloedsuikergehalte tijdens de dialyse, maar ook thuis. Ook andere factoren kunnen van invloed zijn op uw bloedsuikergehalte, zoals:

Veranderingen in uw dagritme

- Door driemaal per week naar de dialyse te gaan bent u mogelijk de ene dag actiever dan de andere dag.
- Door de dialysebehandeling kunnen uw glucosewaardes dalen.
- Ook is het mogelijk dat u gevoeliger bent geworden voor insuline.
- Uw eetpatroon kan veranderd zijn doordat u niet kan eten op tijden die u gewend was.
- Mogelijk heeft u een verminderde eetlust door vermoeidheid en/of gewichtsverlies door de verminderde eetlust.

Dieet

- Het streven is een balans te vinden in de dagelijkse activiteiten en onverwachte activiteiten en tussen koolhydraten en etenstijden.
- Veranderingen in het dieet ontstaan vaak al in het nierfalen traject.

Vochtbeperking

- Vanwege uw nierfunctiestoornis kan het zijn dat u een vochtbeperking heeft. Hierdoor mag u bij een te hoge bloedsuikerwaarde niet extra drinken (dit was u misschien wel gewend). Er is dan eerder een aanpassing nodig van de diabetesmedicatie.
- Vanwege de vochtbeperking is het ook beter om bij een lage bloedsuiker druivensuikertabletten te nemen in plaats van limonade te drinken.

Waar u verder op moet letten

- Als diabetespatiënt was u geadviseerd ruime porties fruit, groente, volkorenproducten en zuivel te gebruiken. Deze voeding is echter rijk aan kalium, fosfaat en vocht, maar deze producten moet u als dialysepatiënt juist beperken.
- Het gebruik van koolhydraten die goed worden verdeeld over de dag blijft belangrijk (brood, ontbijtgranen, rijst, deegwaren, aardappelen, fruit en suiker zijn belangrijke leveranciers van koolhydraten).
- Het wordt afgeraden om gesuikerde dranken te gebruiken omdat deze de kans op een te hoge bloedsuikerwaarde en daarmee het dorstgevoel vergroten.
- Vermijd ook fruitsappen omdat die veel kalium bevatten.
- De diëtist kan u helpen op het gebied van voeding, etc. U kunt daarvoor een afspraak krijgen,.

Als er na het lezen van deze folder nog vragen zijn, dan kunt u altijd terecht bij een van de dialyseverpleegkundigen.

Bereikbaarheid afdeling Dialyse

Maandag tot en met zaterdag van 07.15 – 16.30 uur via (010) 291 30 60
Buiten deze tijden via (010) 291 19 11 (vragen naar de afdeling Dialyse).

E-consult via Mijn Maasstad Ziekenhuis

In verband met de nieuwe privacywetgeving (de AVG) mogen wij geen informatie meer per mail versturen. Daarom vragen wij u om eventuele vragen bij de artsvisite of tijdens uw behandeling te stellen.

Vragen kunnen eventueel ook telefonisch of via een e-consult in het patiëntenportaal Mijn Maasstad Ziekenhuis aan ons gesteld worden. Ga voor meer informatie en om in te loggen naar www.maasstadziekenhuis.nl/mijn.

Bronnen

- Bruin, de, H.P. et al. (2011). Leerboek dialyseverpleegkunde, 4e druk. Reed business, Amsterdam
- Nierstichting, afbeeldingen via www.nierstichting.nl onder vermelding van de volgende logo's

- Nierstichting brochures, via www.nierstichting.nl:
 - Leven met chronische nierschade
 - Nierdonatie bij leven
 - Als uw nieren niet meer goed werken
- Nederlandse federatie voor nefrologie (NfN), 2016, Nierfunctievervangende behandeling wel of niet.
- Nederlandse federatie voor nefrologie (NfN), 2018. Richtlijn chronische nierschade. Via www.nefrovisie.nl
- Nederlandse federatie voor nefrologie (NfN), 2009. Richtlijn vaattoegang. Via www.nefrovisie.nl

De informatie in deze folder is belangrijk voor u. Als u moeite heeft met de Nederlandse taal, zorg dan dat u deze folder samen met iemand leest die de informatie voor u vertaalt of uitlegt.

The information in this brochure is important for you. If you have any difficulties understanding Dutch, please read this brochure together with somebody who can translate or explain the information to you.

Bu broşürdeki bilgi sizin için önemlidir. Hollandaca dilde zorlanıyorsanız, bu broşürü size tercüme edecek ya da açıklayacak biriyle birlikte okuyun.

Informacje zawarte w tym folderze są ważne dla Państwa. Jeśli język niderlandzki sprawia Państwu trudność, postarajcie się przeczytać informacje zawarte w tym folderze z kimś, kto może Państwu je przetłumaczyć lub objaśnić.

المعلومات المتواجدة في هذا المنشور مهمة بالنسبة لكم. إذا كنتم تواجهون صعوبة في اللغة الهولندية،
إحرصوا حينئذ على أن تقرأوا هذا المنشور بحضور شخص ما، الذي يترجم لك المعلومات الواردة فيه
أو بشرحها لكم.

Maasstad Ziekenhuis
Maasstadweg 21
3079 DZ Rotterdam

T: (010) 291 19 11

I: www.maasstadziekenhuis.nl / www.maasnik.nl (kinderwebsite)

I: www.maasstadziekenhuis.nl/mijn (patiëntenportaal)

